

SULFONAMIDOVÁ ANTIBIOTIKA

POTENCOVANÉ SULFONAMIDY

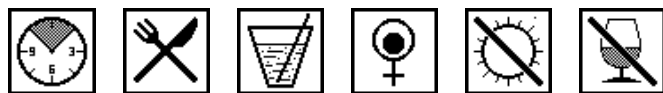
Charakteristika:

- sulfonamidová chemoterapeutika jsou syntetická analoga kyseliny p-aminobenzoové
- patří mezi bakteriostatická antibiotika se středně širokým antibakteriálním spektrem zahrnující G+ a některé G- aerobní bakterie
- většinou se dobře vstřebávají ze střevního traktu, vyznačují se velmi nízkou toxicitou
- mají vysokou vazbu na bílkoviny, čímž mohou vytěsnit z vazby na albumin další současně podávaná léčiva (p. o. antikoagulantia, methotrexát, p. o. antidiabetika)
- riziko krystalizace sulfonamidů v močových cestách zvyšuje kyselost moči

Mechanismus účinku:

- inhibice metabolismu bakteriální buňky zamezením syntézy kyseliny listové

KOTRIMOXAZOL

Charakteristika:

- kombinace trimethoprimu a sulfamethoxazolu v poměru 1 : 5, obě chemoterapeutika jsou bakteriostatická, zasahují do metabolismu kyseliny listové ale každý na jiném místě, jejich působení, které je synergické, vede k baktericidním účinkům
- po orálním podání se rychle a téměř úplně vstřebává, velmi dobře proniká do tkání i tělních tekutin, vylučuje se převážně ledvinami
- používá se k terapii infekcí močových cest, horních cest dýchacích a bronchitidy vyvolané zejména *Haemophilus influenzae*, nokardiózy, střevních infekcí způsobených salmonelami a shigelami

Aplikace:

- k zajištění optimální biologické dostupnosti je třeba kotrimoxazol užívat po jídle
- jeho GI toleranci lze zlepšit dostatečným zapitím alkalickou minerálkou

Upozornění:

- zvýšit přísun tekutin pro bezpečné vylučování látky ledvinami
- tekuté lékové formy, sirupy, je nutno před podáváním protřepat

- nedoporučuje se současně podávat látky zvyšující aciditu moči jako ASA, ovocné šťávy, kyselina askorbová, jelikož zvyšují riziko krystalurie
- upozornit pacienta, aby se během terapie vyvaroval nadměrnému pobytu na slunci či jiným zdrojům UV záření

Dávkování:

- jednotlivá dávka pro dospělé: 960 mg
- intervaly dávek: 12 (8) hod.
- dávky pro děti (mg/kg/den): 6 trimethoprim + 30 sulfamethoxazol

Kontraindikace:

- přecitlivělost na sulfonamidy a jiná léčiva obsahující sulfonamidovou skupinu nebo na trimethoprim; požívání alkoholu během terapie; těžké poruchy funkce jater a ledvin; v graviditě a laktaci

Nežádoucí účinky:

- nejčastějšími NÚ jsou GI obtíže (nauzea a zvracení) a kožní alergické reakce
- možným NÚ je fototoxická reakce
- při neutrálním nebo kyselém pH se mohou sulfonamidy vysrážet v moči a vyvolat krystalurii, hematurii nebo obstrukci
- kvůli svému působení na metabolismus kyseliny listové může v některých případech vyvolat úbytek krevních buněk (anemie, leukocytopenie, granulocytopenie)
- možnost vzniku příznaků superinfekce, jako je horečka, vaginitida, orální kandidóza a únava

Interakce:

- ↑ účinek p. o. antikoagulancií, sulfonamidových antidiabetik, antiepileptik, methotrexátu
- jeho plasmatickou koncentraci ↑ phenytoin
- antacida ↓ jeho resorpci
- s peniciliny vykazuje antagonistický efekt
- cyklosporin ↑ jeho nefrotoxicitu

Léčivé přípravky:

- **Biseptol** (Polfa, PL), **Cotrimoxazol AL forte** (Aliud, D), **Sumetrolim** (Egis, H)